

Mūzeja gariņš stāsta

15. JAPĀNAS ĶEIZARS UN ĶEIZARIENE

Reizēm aizmirstas, ka Mūzejs iekļauts Latvijas Valsts protokolā. Tas nozīmē, ka augstiem Latvijas viesiem piedāvā apmeklēt Mūzeju, lai viņus iepazīstinātu ar Latvijas okupācijas vēsturi. Man patīk būt klāt visā procesā, jo nav jau tā, ka augstie viesi vienkārši ienāk un piesakās. Vispirms ierodas delegācija no vēstniecības un pārrunā apmeklējuma norises gaitu. Ko mēs rādīsim, kur stāvēs prese, kur parakstīsies augsto viesu grāmatā, ko svarīgi ievērot. Parasti visam jānotiek 25 minūtēs. Precīzi! Pirms apmeklējuma Mūzejs jāslēdz, un to pārmeklē drošības dienesta ļaudis ar sunīšiem. Viss ļoti nopietni – pēc protokola. Par šiem apmeklējumiem var daudz stāstīt, un es neskopošos, bet šoreiz par vienu, kas man pašam likās ļoti aizkustinošs.

Tas bija 2007. gadā, kad Japānas ķeizars Akihito ar ķeizarieni Mičiko lidoja uz Baltijas krastiem un viesojās Zviedrijā un Baltijas valstīs. Mūzejam uzsvēra – tā nav politiska vizīte. Mūzeja ļaudis raustīja plecus. Ja ne politiska, tad ļoti simboliska gan. Japānai vēl arvien nav miera līguma ar Krieviju, bet Baltijas valstis ir tās, kuŗas no Krievijas atbrīvojušās. Lai nu kā – politiski vai nepolitiski ķeizarpāris būs!

Mūzeja ļaudīm ienāca prātā, ka krājuma atrodas piemiņas lietišas, ko mūsu leģionāri Tālajos Austrumos Gulagā ieguvuši no tur ieslodzītajiem japāņu kaŗavīriem. Likteņa biedri. Japānas vēstniecība nebija droša, vai tā vajadzētu, bet nolēma – labi, iekārtos stendu un ķeizarpārim gaŗāmejojot parādīs. Viena no lietām bija brilles futrālī ar īpašnieka vārdu, ko kāds latviešu leģionārs bija ietirgojis pret maizi no japāņu kaŗavīra, jo viņam brilles atņemtas, nometnē nonākot. Bet katrā ziņā nedrīkstot rādīt par daudz, jo viss būšot jātulko, un laiks, kā jau parasti – ierobežots.

Ķeizarpāris atnāk, viss norit pēc protokola diezgan formāli ar sarokošanos, klanīšanos un tulkošanu. Bet tad ekspozīcijā Mūzeja ārlietu direktors atklāj, ka viņš tikpat kā viens ar abiem viesiem, kuŗi ļoti labi runā angļiski, un nu viņam laika gana, lai arī tikai 25 minūtes. Viņš ievēro, ka ķeizariene tērpusies baltā ar tumši sarkaniem akcentiem un piemin, ka skaisti – tās Latvijas krāsas. Izrādās, ka ķeizariene vienmēr gatavojot tērpu apmeklējamās valsts nacionālajās krāsās. Nu jā, nepolitiski, bet simboliski gan. Es teiktu – sirsnīgi.

Un tad abi nonāk pie vitrīnas ar piemiņas lietām. Gaŗāmejojot ... Nekā nebija – abi burtiski pielīp pie stikla. Fotogrāfi fotogrāfē. Vēlāk izrādās, ka briļļu un futrāļa īpašnieks vēl dzīvs. Bet neesot taisnība, ka brilles iemainījis pret maizi, jo – arī viņam brilles atņemtas, nometnē nonākot. Tā vien liekas, ka Gulagā bijis melnais briļļu tirgus! Viss, lai kaut kā izdzīvotu.

Taču ar to stāsts nav galā. Jaungadā Japānas ķeizars saraksta dzejoļus par spilgtākajiem piedzīvojumiem iepriekšējā gadā. Un, lūk, viens no septiņiem par 2007. gadu ir par Okupācijas muzeju: “Tā arī viņi vilka / Sūrās gūstekņu dienas / Tur Sibīrijā, / Salstot spalgaļā salā, / Mūsējie kaŗavīri.” Starp mums reiz bija Sibīrija. Sibīriju mēs izdzīvojām kopā. Kad es šo lasīju, zināju – labi, ka tā vairs nav, un tā nedrīkst nekad vairs būt.

KUR ZIEDOT LATVIJAS OKUPĀCIJAS MUZEJA DARBAM

Latvijā. Latvijas Okupācijas muzeja biedrība, reģ. nr. 40008018848. AS "SEB banka" reģ. nr. 4000315174, SWIFT UNLALV2X, Konts: LV67UNLA0002400700517. Obligāti norādīt ziedojuma mērķi! LOMB ir Finanšu ministrijas atzīta sabiedriskā labuma organizācija. Latvijas ziedotāji – juridiskas un privātpersonas – var saņemt likumā noteiktās nodokļu atlaides.

ASV. Čeki rakstāmi OMFA (ja vajag, ar ziedojuma mērķa norādi) un sūtāmi Ilze Resnis, 10930 Nollwood Drive, Chardon, OH 44024. Ziedotāji saņem kvītis nodokļu atlaidēm.

Lielbritānijā. Čeki rakstāmi un ar mērķa norādi sūtāmi muzeja pārstāvei: Inese A. Smith, 36 Fairmount Drive, Loughborough, LE11 3JR; vai ar mērķa norādi "Latvian Educational Foundation", Catthorpe Manor, Catthorpe, Leicestershire LE17 6DF.

Ar ziedojumu nodrošināts publicitātes projekts